

УДК 635.25:631.67:631.811

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ НА ЧОРНОЗЕМАХ ПІВДЕННИХ СТЕПУ УКРАЇНИ ЗА РІЗНИХ УМОВ ЖИВЛЕННЯ І ЗВОЛОЖЕННЯ

Гамаюнова Валентина, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри

e-mail: gamajunova2301@gmail.com

Задорожній Юрій, асистент

Коновальчук Євген, магістр

Миколаївський національний аграрний університет

Клімат південного Степу України є сприятливим для вирощування овочевих, зокрема цибулі ріпчастої. Оптимально вирощувати цибулю із насіння, так як цей спосіб вирощування дозволяє отримувати повноцінний урожай в перший рік вирощування і для цієї зони є найбільш економічно виправданим. В той же час зазначений спосіб вирощування цибулі із насіння пред'являє досить високі вимоги до загального рівня агротехніки, так як високі врожаї можна отримати лише за розміщення культури на ґрунтах, чистих від бур'янів, забезпечених в повній мірі поживними речовинами та достатньо зволжених[1-4].

Дослідження проводили на дослідному полі Дослідного господарства Інституту південного овочівництва і баштанництва (ДП ДГ ІПОБ НААНУ), що розташоване в Голопристанському районі Херсонської області. Об'єктом дослідження була цибуля ріпчаста. Ґрунтовий покрив дослідного поля відносно однорідний і представлений чорноземами осолоділими, супіщаними. Загальна площа ділянки – 26 м², облікової – 5 м², загальна площа під дослідом – 0,21 га, повторність – 4^x разова. До схеми досліду були включені такі фактори: спосіб поливу (А) - природне зволоження (контроль), краплинне зрошення, мікродошування; рівень передполивної вологості кореневого шару ґрунту (В) - 80-70-70% НВ, 90-80-70% НВ; рівень мінерального живлення (С) - без добрив (контроль), розрахунковий на 60 т/га (N₂₈₃), розрахунковий на 80 т/га (N₃₆₀); розрахунковий на 100 т/га (N₄₅₅).

Найвища врожайність цибулі ріпки у роки досліджень була сформована у варіанті при поливі мікродошуванням з рівнем передполивної вологості ґрунту 90-80-70 % НВ та розрахунковим рівнем мінерального живлення на врожай 100 т/га, де отримано 90,53 т/га. Дещо нижчою врожайність визначена у варіанті з краплинним зрошенням при рівні передполивної вологості ґрунту 90 – 80 – 70 % НВ також при розрахунковому рівні мінерального живлення на врожай 100 т/га – 87,7 т/га.

Порівнюючи способи поливу можна зробити висновок, що при мікродошуванні в порівнянні з краплинним зрошенням врожайність зростає в середньому на 2,75 т/га (4,8%).

Більший приріст урожайності забезпечив режим мікродошування 90-80-

70 % НВ. Диференційований за фазами розвитку рівень передполивної вологості ґрунту (80 – 70 – 70 % НВ) за рахунок зниження вологості ґрунту від фази масових сходів до початку утворення цибулини призвів до зменшення врожайності на 3,7 т/га (- 6 %).

Сформована продуктивність урожаю цибулі істотно позначилася на визначенні основних показників економічної ефективності вирощування цієї культури. Так, найвищий рівень чистого прибутку в досліді отримано на ділянці краплинного зрошення при режимі зволоження 90-80-70 % НВ та розрахунковому рівні мінеральних добрив на врожай 100 т/га, де він склав 54 тис. грн. при собівартості 377 грн./т та рівні рентабельності 165 %. В той же час найвищий рівень рентабельності визначено також при краплинному зрошенні в поєднанні з режимом 80-70-70 % НВ та розрахунковому рівні мінеральних добрив на врожай 100 т/га – 167 %. Максимальним показник рівня рентабельності при поливі мікродощуванням виявився у варіанті з підтримкою розрахункового рівня мінерального живлення на врожай 100 т/га та ресурсозберігаючим режимом зрошення 80-70-70 % НВ – 149 %. Високими економічні показники вирощування культури визначено нами також на мікродощуванні при підтримці вологості ґрунту на рівні 90-80-70 % НВ та розрахунковому рівні мінерального живлення на врожай 100 т/га, де чистий прибуток склав 52 тис. грн/га за собівартості 418 грн/т з рівнем рентабельності 139 %. Збільшення доз мінерального живлення у варіантах з природним зволоженням призводить до суттєвого зниження економічних показників.

Найнижчі показники економічної ефективності за всіма параметрами в досліді отримано у варіантах без зрошення з розрахунковим рівнем мінерального живлення на врожай 100 т/га.

За економічними показниками найсприятливішими варіанти визначені у краплинного зрошення з підтримкою розрахункового рівня мінерального живлення на врожай 100 т/га.

Таким чином добір оптимальних умов зволоження та живлення рослин цибулі ріпчастої в умовах південного Степу України забезпечує отримання сталої продуктивності цієї овочевої культури та сприятливі показники економічної ефективності.

Список використаних джерел

1. Борисов В.Я. Особенности агротехники лука репчатого при орошении в Крыму / В.Я. Борисов, В.Ф. Васецкий // Пути повышения урожайности овощных культур. Сборник научных трудов. – Одесса. – 1973. – С. 108 – 115.
2. Дудник С.А. Орошение лука / С.А. Дудник, В.С. Щепак // Картофель и овощи. – 1983. – № 7. – С. 24-25.
3. Ибрагимов Н.М. Интенсивная технология возделывания лука в Нидерландах / Н.М. Ибрагимов // Достижения науки и техники. – 1988. – №10. – С. 60–61.
4. Бондаренко Г.Л., Яковенко К.І. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / Г.Л. Бондаренко, К.І. Яковенко // Харків: «Основа», 2001. – 369 с.